

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 179/05-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. novembra 2005 v senáte zloženom z predsedu Jána Mazáka a zo sudcov Alexandra Bröstla a Ľudmily Gajdošíkovej o sťažnosti E., s. r. o., so sídlom S., zastúpenej advokátkou JUDr. O. Š., H., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Cb 158/04 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo spoločnosti E., s. r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Cb 158/04 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava I p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Cb 158/04 konal bez zbytočných prieťahov.

3. Spoločnosti E., s. r. o., *n e p r i z n á v a* finančné zadosťučinenie.

4. Okresný súd Bratislava I *j e p o v i n n ý* uhradiť spoločnosti E., s. r. o., trovy právneho zastúpenia 5 302 Sk (slovom päťtisíc tristodva slovenských korún) na účet právnej zástupkyne JUDr. O. Š., H., do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. júla 2005 doručená sťažnosť E., s. r. o., so sídlom S., (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. O. Š., H., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a jej práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Cb 158/04.

Sťažovateľka sa žalobou podanou 8. decembra 2003 okresnému súdu domáhala od žalovanej strany zaplatenia sumy 83 263,90 Sk s prísl. Po zaplatení súdneho poplatku okresný súd vydal 4. februára 2004 platobný rozkaz sp. zn. ROB/2604/03. Žalovaná podala proti tomuto rozhodnutiu odpor a vec bola prevedená 26. marca 2004 do oddelenia obchodných vecí a bola jej pridelená sp. zn. 31 Cb 158/2004.

Sťažovateľka 2. septembra 2004 a opakovane 17. decembra 2004 žiadala o nariadenie pojednávania. Okresný súd sťažovateľke 23. marca 2005 oznámil, že predpokladaný termín pojednávania je rok 2007. Sťažovateľka je toho názoru, že okresný súd týmto svojím vyjadrením jej upiera základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Žiada preto, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Okresný súd Bratislava I svojím postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Cb/158/2004 porušil základné právo sťažovateľa E. s. r. o., S., na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Okresnému súdu Bratislava I. sa prikazuje pokračovať v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Cb/158/2004 bez zbytočných prietahov.

Sťažovateľovi sa priznáva finančné zadostučinenie v súlade s čl. 127 ods. 3 Ústavy v sume 100 000,- Sk a trovy konania Sk 10 068,-, ktoré pozostávajú z dvoch úkonov právnej pomoci v zmysle § 13 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb vo výške Sk 3 148,- a 2 x paušálnej náhrady vo výške Sk 136,- a jedného úkonu podľa § 10 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb vo výške Sk 3 350,- a 1 x paušálnej náhrady vo výške Sk 150,-.

Úkonmi právnej služby boli dožiadania zo dňa 2. 09. 2004 a 17. 12. 2004 a písomné vyhotovenie tohto návrhu. Základná sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon je vypočítaná z hodnoty vymáhanej pohľadávky. “.

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde ju prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vyzval ústavný súd sťažovateľku a okresný súd, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, a okresný súd aj na vyjadrenie k sťažnosti.

Sťažovateľka aj okresný súd oznámili, že na konaní ústneho pojednávania netrvajú.

Poverená predsedníčka okresného súdu k sťažnosti uviedla:

„Dňa 10. 12. 2003 bol tunajšiemu súdu doručený návrh na vydanie platobného rozkazu. Ako navrhovateľ je uvedená spoločnosť E., s. r. o. so sídlom v S., ako odporca U., a. s., so sídlom: B., o zaplatenie 83.263,90 Sk s príslušenstvom.

Dňa 13. 1. 2004 súd vyzval na zaplatenie súdneho poplatku navrhovateľa. Navrhovateľ si svoju poplatkovú povinnosť splnil dňa 28. 1. 2004.

Dňa 4. 2. 2004 bol v predmetnej veci vydaný platobný rozkaz, ktorým súd zaviazal odporcu na zaplatenie príslušnej istiny s príslušenstvom.

Dňa 24. 2. 2004 bol súdu doručený odpor voči platobnému rozkazu.

Dňa 25. 2. 2004 súd vyzval odporcu na zaplatenie poplatku za podaný odpor a súčasne zaslal kópiu odporu na vyjadrenie navrhovateľovi.

Dňa 11. 3. 2004 si odporca splnil poplatkovú povinnosť. Dňa 12. 3. 2004 sa k podanému odporu vyjadril navrhovateľ. Následne dňa 26. 3. 2004 bola vec prevedená do registra Cb a veci bola pridelená sp. zn. 31 Cb 158/04.

Dňa 17. 1. 2005 súd v súlade s ust. § 372 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku oznámil účastníkom predpokladaný termín pojednávania vo veci, ktorý vzhľadom na zaťaženosť súdneho oddelenia pripadol na rok 2007.

Ohľadne predpokladaného termínu pojednávania si Vám dovoľujem oznámiť, že zákonná sudkyňa má vo svojom oddelení 800 nevybavených spisov, pričom takýto počet spisov je u obchodných sudcov štandardný i väčší. Je zapríčinený väčším počtom návrhov na začatie konania doručovaných tunajšiemu súdu. Pritom všetci obchodní sudcovia majú štandardne vysoký mesačný výkon. Každý obchodný sudca si vytýčil termín pojednávania do konca roku 2005. Na rok 2006 a 2007 si sudcovia nemohli vytýčiť termíny pojednávania, pretože na tieto roky nie je vypracovaný rozvrh práce a vzhľadom na to, že tunajší súd sídli v budove Krajského súdu nevie sa, či v týchto rokoch budú mať rovnaké pojednávacie miestnosti. Bola prijatá zásada, že termíny pojednávania budú vytyčované podľa poradia v akom bol návrh súdu doručený. Vzhľadom na to, že týždenne sudca pojednáva približne 10 vecí, v danej vyšiel termín pojednávania na rok 2007.

Nakoľko zaťaženosť súdneho oddelenia resp. jednotlivých obchodných sudcov nemôže byť dôvodom na porušenie práva účastníka konania garantovaného v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, mám za to, že predmetné konanie je poznačené zbytočnými prieťahmi avšak objektívneho charakteru.“

Zo spisu ústavný súd zistil rovnaké skutočnosti.

II.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...“.

Sťažovateľka zároveň namieta porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru, podľa ktorého „Každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...“.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ (II. ÚS 61/98). „Nepostačuje, že štátny orgán vo veci koná“ (II. ÚS 26/95). K vytvoreniu stavu právnej istoty preto dochádza až „právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu“ (I. ÚS 10/98) alebo iným zákonom predpísaným spôsobom, ktorým sa nastoľuje právna istota inak ako právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 74/97, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje(1), správanie účastníka konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prejednáwanej veci.

1. Z hľadiska právnej a faktickej zložitosti veci dospel ústavný súd k záveru, že vec nie je právne ani skutkovo zložitá a tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej agendy

všeobecných súdov. Predmetom konania je zaplatenie peňažnej sumy s príslušenstvom. Na právnu a faktickú zložitosť veci nepoukázala ani poverená predsedníčka okresného súdu.

2. Podľa názoru ústavného súdu správanie sťažovateľky bolo dosiaľ aktívne a súčinnosťné.

3. Z hľadiska postupu súdu ústavný súd rozdelil konanie do dvoch etáp.

a) Prvou etapou je postup súdu od doručenia návrhu okresnému súdu 10. decembra 2003 do 17. januára 2005, keď bol oznámený termín nariadenia ďalšieho pojednávania. V tomto období, napriek konštatovaniu poverenej predsedníčky okresného súdu o objektívnych prieťahoch v konaní, konal okresný súd podľa názoru ústavného súdu v zásade plynulo a jeho konanie nevykazuje znaky zbytočných prieťahov spôsobilých porušiť označené práva sťažovateľky.

b) Druhou etapou je obdobie od oznámenia ďalšieho termínu pojednávania 17. januára 2005. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že oznámenie ďalšieho termínu pojednávania (v roku 2007) neodstraňuje sám osebe stav právnej neistoty, a preto nemôže byť akceptovateľným dôvodom neúmernej (neprimeranej dĺžky konania) v skutkovo a právne jednoduchej veci, akou je aj vec sťažovateľky. Tým, že okresný súd oznámil sťažovateľke, že najbližší a vlastne prvý termín pojednávania bude v roku 2007, t. j. až po štyroch rokoch od podania návrhu, založil takú právnu neistotu sťažovateľky, ktorá viedla ústavný súd k rozhodnutiu o zbytočných prieťahoch v označenom konaní a o porušení základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a o porušení jej práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie,

opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Pretože namietané konanie nebolo do času rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti ešte právoplatne skončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Cb 158/04 v ďalšom období konal bez zbytočných priťahov.

Pretože ústavný súd rozhodol o tom, že bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, zaoberal sa aj žiadosťou sťažovateľky o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde, pričom dospel k záveru, že v danom prípade je postačujúce, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu vo veci konať, a preto finančné zadosťučinenie sťažovateľke, ktorá požadovala sumu 100 000 Sk, nepriznal.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním advokátkou JUDr. O. Š., H., ktorá ich vyčíslila v celkovej sume 10 068 Sk. Ústavný súd uznal za účelne vynaložené náklady právnej pomoci dva úkony právnej služby (prevzatie zastupovania a spísanie sťažnosti) urobené v roku 2005 a podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb priznal sťažovateľke náhradu trov konania v sume 5 302 Sk (slovom päťtisícristodva slovenských korún).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. novembra 2005